

Gazi Üniversitesi
Kastamonu Eğitim
Dergisi



Gazi University
Kastamonu Education
Journal

Ekim 2005 Cilt : 13 No:2 ISSN 1300-8811 October 2005 Vol : 13 No:2

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
KASTAMONU
EĞİTİM DERGİSİ**

**GAZİ UNIVERSITY
KASTAMONU
EDUCATION JOURNAL**

Gazi Üniversitesi
Kastamonu Eğitim
Dergisi

Sahibi:

Prof. Dr. Kadri YAMAÇ
(Rektör)

Genel Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. A. Azmi YETİM
(Dekan)

Editör:

Prof. Dr. Ahmet KAÇAR

Editör Yardımcıları:

Öğr.Gör. Erkan YANARATEŞ
Öğr.Gör. Alper ALTUNÇEKİÇ

Yayın Kurulu:

Prof. Dr. A. Azmi YETİM (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Refik TURAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Ramazan ÖZEY (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Erdoğan BÜYÜKKASAP (Atatürk Üniversitesi)

Bu dergi yılda iki defa yayımlanır.

Gazi University
Kastamonu Education
Journal

Owner:

Prof. Dr. Kadri YAMAÇ
(Rector)

General Publishing Manager:

Prof. Dr. A. Azmi YETİM
(Dean)

Editor:

Prof. Dr. Ahmet KAÇAR

Editor Assistants:

Instructor Erkan YANARATEŞ
Instructor Alper ALTUNÇEKİÇ

Editorial Board:

Prof. Dr. A. Azmi YETİM (Gazi University)
Prof. Dr. Refik TURAN (Gazi University)
Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET (Gazi University)
Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK (Ankara University)
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ (Karadeniz Technical University)
Prof. Dr. Ramazan ÖZEY (Marmara University)
Prof. Dr. Erdoğan BÜYÜKKASAP (Atatürk University)

This journal is published two times a year.

G.Ü. Kastamonu Eğitim Fakültesi Dekanlığı, 37200 KASTAMONU

1 Ekim 2005

e-mail: ksef@gazi.edu.tr

BU SAYIDAKİ MAKALELERİN HAKEMLERİ

Prof.Dr. A. ABDULKADİROĞLU	Gazi Üniversitesi	Doç.Dr. Muhammet KAMALI	Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. A. Azmi YETİM	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Abdullah AYDIN	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet IŞIK	Atatürk Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Arzu AYKUT	Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet KAÇAR	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Atila ÇAĞLAR	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK	Ankara Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Ayşe AKSOY	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. H. Örcün BARIŞTA	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. B. Ünal İBRET	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Haydar ÖZTAŞ	Selçuk Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Bekir TÜRKMEN	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. İsa GÖKLER	Dokuz Eylül Üniv.	Yrd.Doç.Dr. Bünyamin ÇAĞLAYAN	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet GÜNAY	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Duran AYDINÖZÜ	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Emin BAYDIL	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa SAFRAN	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Fikret AKDENİZ	Kafkas Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa YEL	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Hacı SULAK	Selçuk Üniversitesi
Prof.Dr. Rahmi YAĞBASAN	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Kerim GÜNEY	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Ramazan DİKİCİ	Atatürk Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Mehmet SEZEN	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Salih ÇEPNİ	Karadeniz Teknik Ü.	Yrd.Doç.Dr. Muammer ERGÜN	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Temel ÇALIK	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Muharrem AVCI	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Yaşar ÖZBAY	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Neslihan AVCI	Gazi Üniversitesi
Prof.Dr. Z. Fulya TEMEL	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Ömer SAYLAR	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet ARIKAN	Gazi Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Sayit UYSAL	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Bünyamin YILDIZ	Atatürk Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Sümmani EKİCİ	Muğla Üniversitesi
Doç. Dr. Metin AKKUŞ	Atatürk Üniversitesi	Yrd.Doç.Dr. Muammer NURLU	Gazi Üniversitesi

İÇİNDEKİLER (CONTENTS)

> İlköğretim Okulları Öğretmen Adaylarının KPSS'deki Başarı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Kastamonu İli Örneği).....	M. ERGÜN.....	311
> Üstbilişsel Kuram ve Tarih Öğretimi.....	A. S. CANDAN.....	327
> Farklı Kültürlerde Ebeveynlik.....	A. B. AKSOY.....	333
> Matematik ve Matematik Eğitimi Hakkında.....	F. NASİBOV, A. KAÇAR.....	339
> İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Hava ve İklim Olaylarını Anlama Düzeyleri.....	Ç. DOĞAR, A. BAŞIBÜYÜK.....	347
> Probleme Dayalı Öğrenme ve Fen Eğitiminde Uygulanabilirliği.....	E. ŞENOCAK, Y. TAŞKESENLİGİL.....	359
> Fizik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Profilleri, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Endişeleri: Erzurum Örneği.....	A. KAYA, B. BÜYÜKKASAP.....	367
> Lise 9. Sınıf Öğrencilerinin Madde Döngüsü ve Enerji Akışı ile İlgili Görüşlerinin Saptanmasına Yönelik Bir Araştırma.....	F. ÖZTAŞ.....	381
> Bilgisayar Destekli Kavram Haritaları Yöntemiyle Fen Öğretiminin Öğrenci Başarısına Etkisi.....	F. AYKANAT, M. DOĞRU, S. KALENDER.....	391
> Lise 1 Öğrencilerinin Öğrendikleri Kimya Kavramlarını Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma.....	H. DEMİRCİOĞLU, G. DEMİRCİOĞLU.....	401
> İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin "Genetik" Ünitesi Hakkındaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi.....	N. TATAR, Ö. CANSÜNGÜ KORAY.....	415
> Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Matematiğe Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi.....	H. C. ÇELİK, R. BİNDAK.....	427
> İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıfa Devam Eden Anne Yoksunu Olan ve Olmayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri.....	H. DİZMAN, F. GÜRİSOY.....	437
> Amasya ve Sinop İllerinde Çalışan Okulöncesi Öğretmenlerin Fen Kavramlarının Öğretilmesinde Kullandıkları Yöntemlerin Belirlenmesi.....	H. KARAER, M. KÖSTERELİOĞLU.....	447
> Üniversite Öğrencilerinin Sigara İçme Tutumları ile Sigara İçme Statüleri Arasındaki İlişki.....	H. YAZICI, M. ŞAHİN.....	455
> İlköğretim Öğretmenlerinde, Stres Yaratan Yaşam Olayları ve Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi.....	N. BULUT (BOZKURT).....	467
> Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları.....	S. ERDOĞAN, H. S. ŞANLI, H. ŞİMŞEK BEKİR.....	479
> Limit Kavramının Anlaşılmasında Etkileşimli Öğretim Stratejisinin Etkinliğinin İncelenmesi ve Bu Süreçte Karşılaşılan Kavram Yanılgıları.....	K. AKBULUT, A. İŞİK.....	497
> Sosyal Bilgiler Dersinde Oluşturmacı Yaklaşımda Öğrencilerin Etkinlik Dosyalarını Yordayma Değişkenler.....	T. YANPAR.....	513
> İki ve Üç Boyutlu Düşünme: İki ve Üç Boyutlu Geometrik Şekillerle Bazı Özdeşliklerin Görselleştirilmesi.....	M. E. ÖZDEMİR, A. DURU, L. AKGÜN.....	527
> Yavaş Değişkenli Sınır Değer Problemi İçin Bir Yaklaşık Çözüm.....	A. KAÇAR, S. YETİM.....	541
> Değişmeli Banach Cebirlerinin Gelfand Spektrumları Üzerine.....	H. AKAY, Z. ARGÜN.....	547
> Zonguldak-Karabük ve Bartın Arasında Kalan Bölgenin Florasına Katkıları.....	M. DEMİRÖRS, F. KURT.....	555
> XVI. Yüzyıl Sonlarında Samsun'un Sanayi, Ticaret ve Ziraî Durumu.....	B. ŞAHİN.....	561
> Bir Yerel Tarih Araştırması: 17. Yüzyıl Şer'iyye Siciline Göre Kastamonu.....	P. İSKENDER.....	565
> Taşköprü Abdalhasan Köyü ve Türk Devri Mimari Eserleri.....	E. YILDIZ.....	583
> Kamu Personelinin Kurum İçi Memnuniyet ve Algılama Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Çalışma; Amasya İli Örneği.....	A. ÜSTÜN, M. A. ZİYAGİL.....	609
> XVI. Yüzyıl Şerh Edebiyatı İçinde Şerh-i Şebistân-ı Hayâl'in Önemi.....	B. ELBİR.....	623
> Türk Romanında İlginç Bir Mekân Unsuru: Deniz Hamamları.....	Ş. ARIK.....	633
> Prizren Eğitim Fakültesi Türkçe Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde Yaratıcı Yazı Uygulamaları.....	C. TOPSAKAL.....	639
> Sedanter Erkeklerde Yüksek İrtifada Uygulanan Yoğun İnterval Antrenman Programının Aerobik ve Anaerobik Kapasiteye Etkisi.....	B. BAYDİL.....	655
> Futbol Seyircilerine Göre Rakip Seyirci Davranışlarının Seyirci Saldırganlığına Etkileri.....	M. ÖZMADEN.....	663
① Yazım Kuralları ve Yayın İlkeleri.....		675

İLKÖĞRETİM OKULLARI ÖĞRETMEN ADAYLARININ KPSS'DEKİ BAŞARI DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ (KASTAMONU İLİ ÖRNEĞİ)

Muammer ERGÜN

Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Özet

Bu çalışmada, ilköğretim okullarında görev yapacak öğretmen adaylarının, öğretmenliğe atanabilmeleri için başarılı olmak zorunda oldukları Kamu Personeli Seçme Sınavındaki (KPSS) başarılarını etkileyen bazı faktörler araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarının KPSS'den aldıkları puanlar mezun oldukları alanlara, cinsiyete ve mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.

Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarının KPSS'den aldıkları puanlar ile; Fakülte mezuniyet ortalaması arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. KPSS nda sorulan genel yetenek ve genel kültür sorularına verilen doğru cevaplar; öğretmen adaylarının mezun oldukları alanlara göre anlamlı farklılıklar göstermektedir

Anahtar Kelimeler: KPSS Başarısı, Öğretmen Ataması, Genel Kültür Başarısı, Genel Yetenek Başarısı, Eğitim Bilimleri Başarısı, Anadolu Öğretmen Liseleri

THE STUDY OF ACHIEVEMENT LEVELS OF PRIMARY SCHOOL TEACHER CANDIDATES IN THE STATE EMPLOYEES SELECTION EXAMINATION (KPSS) BY CERTAIN VARIABLES (KASTAMONU SAMPLE)

Abstract

In this study, certain factors have been investigated which affect teacher candidates' achievement to serve in primary schools in the state Employees Selection Examination (KPSS), which they have to achieve in order to be assigned as teachers. According to the results of the study scores in the KPSS obtained by teacher candidates who are graduates of a faculty of education vary significantly by the field of study and types of high schools which they graduated from, and by candidates' gender.

A significant relationship has been found between the scores in KPSS obtained by teacher candidates who are graduates of a faculty of education and the average of graduation achievement. Correct responses given to the items of general ability and culture vary significantly by fields of study which teacher candidates graduated from.

Key Words: KPSS Achievement, Teacher Assignment, Achievement in General Culture and General Ability and Educational Sciences and Anatolian Teacher High Schools

Giriş

Öğretmenlik mesleğini, dünyanın en eski mesleklerinden biri olarak tanımlayabilmemiz mümkündür. Ancak, ilk zamanlarda bire bir öğretimden söz etmek bu mesleğin gelişim aşamalarını görmek açısından önemlidir. Önceleri sadece bilgi aktarımı görevi ile sınırlı olan öğretmenlik, günümüzde bireyleri geleceğe hazırlama, kültür aktarımını gerçekleştirme, gizil yetenekleri ortaya çıkarma gibi çok çeşitli ve karmaşık görevleri de üstlenmiştir. Bu çerçevede öğretmenlerin mesleğe başlamadan önce birtakım becerilerle donatılmış olmanın gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Günümüz öğretmenlerinde olması gereken yeterliklerin neler olduğu sorusuna açık bir cevap bulabilmek için ülkemizde öğretmen yetiştirmenin kısa bir tarihini incelemek bu yeterlikleri iyi anlayabilmek açısından yararlı olacaktır.

Öğretmen Okullarında 1924 yılından önce ilkokul sonrası 4 yıl olan eğitim süresi 1924'te 5 yıla ve 1932-33 öğretim yılında da 6 yıla çıkartılmıştır⁽¹⁾. Ülkemizde 1975 yılına kadar ilkokul öğretmeni yetiştirmede ilkokul üzerine 6 (1970 yılından sonra 7) ve ortaokul üzerine 3 (1970 yılından sonra 4) yıl eğitim veren İlköğretmen Okulları önemli bir görevi yerine getirmişlerdir.

Cumhuriyet öncesi dönemden devralınan Öğretmen Okulları çeşitli evrelerden geçerek ve sayıları artarak Cumhuriyetin ilk 50 yılında ilkokulların temel öğretmen kaynağı olmuşlardır. 1953 yılına kadar Köy Enstitüleri lise seviyesindeki 3 yıllık Öğretmen Okulları ile birlikte ilkokulların öğretmen ihtiyacını karşılayan en önemli iki kurum olmuştur. Bunların yanında, özellikle köylerde zaman zaman ortaya çıkan öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla çeşitli kurslar yoluyla ilkokul veya daha üst düzeyde eğitime sahip kişilere öğretmen olma hakkı verilmiştir.

1953 yılında Köy Enstitüleri kapatılmış ve 6 yıllık İlköğretmen Okulu adı altında yeniden düzenlenmiştir. İlköğretmen Okullarının eğitim süresi 1970-71 öğretim yılında bir yıl artırılmış, böylece İlköğretmen Okulları normal lise eğitim programının tamamını uygulama ve öğretmenlik mesleği ile ilgili derslerin sayısını artırma imkanına kavuşmuşlardır.

1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, temel eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkartılmasını ve bu amaçla temel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesini hükme bağlamıştır. Aynı kanun, öğretmen yetiştiren kurumların ön lisans, lisans ve lisansüstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere imkân verecek şekilde yeniden düzenlenmesini hükme bağlamıştır. İlköğretmen okullarının yerine çoğu eski ilköğretmen okulu binalarında olmak üzere liseye dayalı iki yıllık Eğitim Enstitüleri açılmaya başlanmıştır. Öğretmen lisesi mezunu öğrencilere iki yıllık Eğitim Enstitülerine girişte çeşitli avantajlar sağlanarak bu iki kurum arasında zayıf da olsa bir devamlılık kurulmaya çalışılmıştır.

İlköğretmen Okullarından hızlı bir dönüşüm yaşayan Eğitim Enstitüleri, 1975-1980 yılları arasında öğretim elemanı eksikliği, politik olaylar ve baskılar gibi ağır sorunlarla yüz yüze gelmişler ve normal programın dışında "hızlandırılmış eğitim" yoluyla öğretmen yetiştirmek zorunda kalmışlardır. 25 Temmuz 1982 yılında bu enstitüler "Eğitim Yüksek Okulu" adıyla üniversite çatısı altına alınmıştır. Bu yeni değişikliklerle

birlikte ülkemizde 21 eğitim fakültesi ve 28 eğitim yüksek okulu⁽²⁾ üniversitelere bağlı olarak, ilk ve orta öğretime öğretmen yetiştirmeye başlamışlardır

Tüm seviyelerdeki öğretmenlerin en az lisans öğrenimi görmelerini öngören 23.5.1989 tarih ve 89.22.876 sayılı YÖK kararıyla iki yıllık Eğitim Yüksek Okullarının öğrenim süresi 1989-90 öğretim yılından itibaren 4 yıla çıkarılmış ve daha sonra da 3.7.1992 tarih ve 3837 sayılı kanunla Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Bölümü haline getirilmişlerdir. Eğitim Fakülteleri içindeki Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinin sayısı 1992 yılında 24 iken bu sayı 1993 yılında 29'a, 1994 yılında 37'ye, 1995 yılında 41'e ve 1997 yılında da 54'e ulaşmıştır.

Ancak 1983 yılından itibaren sınıf öğretmeni yetiştiren programların sayısının artması, bu programların toplam kontenjanlarında aynı derecede bir artışı beraberinde getirmemiştir. Şöyle ki, 1983'te toplam 6.930 olan kontenjan, 1989-90 öğretim yılında programların eğitim süresinin 4 yıla çıkmasının sonucu 4.730'a düşmüştür. Bundan sonraki yıllarda yavaş bir artış kaydeden kontenjanlar 1995-96 öğretim yılında toplam 5.300'e ulaşmıştır. 1996-97 öğretim yılında ise, MEB' nin hızla artan sınıf öğretmeni ihtiyacına göz önüne alan YÖK, Sınıf Öğretmenliği Bölümlerindeki kontenjanları arttırmış zorlamış ve yeni bölümlerin de açılmasının etkisiyle bu öğretim yılında toplam kontenjan 7.390'a çıkartılmıştır.

1989 yılında sınıf öğretmeni yetiştiren programlar yeniden düzenlenmiş ve gerek alan derslerine gerekse öğretmenlik mesleğine hazırlayıcı formasyon derslerine daha fazla zaman ayrılmıştır. Sınıf öğretmeni yetiştiren programların eğitim süresinin 4 yıla çıkartılması ilkökul öğretmeninin daha kaliteli yetiştirilmesine yönelik önemli bir çaba olarak görülmekle birlikte aynı zamanda önemli bir sorunu da beraberinde getirmiştir. Önceden 2 yılda yetişen ilkökul öğretmeni bu değişikliklerle 4 yılda yetişmeye başlamış ve böylece Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinin mezun ettiği öğretmen sayısı yarıya düşmüştür. Ayrıca 1989-90 öğretim yılında öğrenime başlayan öğrenciler ancak 1992-93 öğretim yılında mezun olabildikleri için arada geçen sürede mezun olan öğretmen sayısında önemli düşüşler olmuştur. Sonuç olarak bu yapısal değişiklik, diğer bazı etkenlerle birlikte (emekliliğin özendirilmesi, ilköğretim okulları sayısının artması, Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinin ve kontenjanlarının ihtiyaç oranında arttırılmaması gibi) öğretmen ihtiyacının karşılanmasında önemli bir soruna yol açmış ve MEB, sınıf öğretmeni ihtiyacının karşılanmasında liseye branş öğretmeni olarak yetişen üniversite mezunlarının ve çeşitli diğer fakülte mezunlarının sınıf öğretmeni olarak atanması gibi pedagojik yönden uygun olmayan alternatif önlemler almaya başlamıştır.

MEB tarafından ortaya konan 1996-2000 yılları arasındaki sınıf öğretmeni ihtiyacı ile Eğitim Fakültelerinin mezun edeceği öğretmen sayısını karşılaştırıldığında MEB tarafından 1996 yılında toplam sınıf öğretmeni ihtiyacı 22.075 olarak belirtilirken üniversitelerden mezun olan sınıf öğretmeni sayısı 3.910 seviyesinde kalmıştır⁽³⁾

Günümüzde bu durum tersine dönmüş gibi görünmektedir. Eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarının atamaları çeşitli sebeplerden dolayı yapılamamaktadır. Daha önceleri tüm mezunlar, öğretmenlik mesleğine başlayabildiği halde son birkaç yıldır çıkarılan kanun gereği KPSS adı verilen ve merkezi sistemle gerçekleştirilen bir sınava girmek zorundadırlar. Maliye Bakanlığından alınan kadro

çerçevesinde sınavda başarılı olanların atamaları gerçekleşmektedir. Başka bir ifadeyle, KPSS öğretmenliğe girişte önemli bir baraj olarak öğretmen adaylarının karşısına çıkmaktadır.

Öğretmen yetiştirme ve istihdamında karşılaşılan bütün bu problemler, planlamaların gerçekçi bir şekilde yapılmadığının göstergesi olarak algılanabilir. Öğretmen adaylarının atanabilmesi için KPSS'den başarılı bir şekilde geçmek de yetmemekte, sıralamada üst sıralarda yer almak için adayların üstün başarı göstermesi gerekmektedir.

Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)'nin içeriği incelendiğinde üç ana başlık altında soruların hazırlandığı görülmektedir. Bu başlıklar Eğitim Bilimleri, Genel Yetenek ve Genel Kültür dür.

Milli Eğitim Bakanlığının 2004 yılında hazırlamış olduğu "Öğretmenlik mesleğinin genel ve özel alan yeterlikleri taslağı incelendiğinde; öğretmenlerde 6 ana başlık altında genel yeterlik sahibi olmaları öngörülmektedir⁽⁴⁾ Bu taslakta Öğretmende olması gereken genel yeterlikler;

- Kişisel mesleki değerler
 - Öğrenciyi tanıma
 - Öğrenme ve öğretme süreci
 - Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme
 - Okul, aile ve toplum ilişkileri
 - Program ve içerik bilgisi, ana başlıkları altında toplanmıştır
- Özel alan yeterlikleri ise her branş için ayrı ayrı belirlenmiştir.

MEB'nin belirlediği öğretmen yeterlikleri ile Kamu Personeli Seçme Sınavının Eğitim Bilimleri bölümünde sorulan sorular karşılaştırıldığında birbirleri ile örtüşmediği görülmektedir. Özellikle özel alan yeterlikleri ile ilgili soru sınavlarda çıkmamaktadır. Bu durum da öğretmen adaylarının sınav başarılarını olumsuz etkileyen bir faktör olarak görülebilir.

Araştırmanın Amacı

Eğitim fakültesi mezunlarının öğretmenlik mesleğine atanabilmesinde KPSS başarısının rolü çok büyüktür. Yukarıda açıklanan farklı nedenlerle ortaya çıkmış olan bu sınavdaki (KPSS) başarıyı etkileyen çok farklı faktörler vardır. Öğretmen adaylarının başarı düzeylerinin, bu çalışmanın yöntem kısmında verilen değişkenlere göre incelenmesi bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Problem Cümlesi

Eğitim Fakültesi mezunlarının öğretmenliğe atanabilmek için, girmiş oldukları KPSS'deki başarı düzeyleri farklı değişkenlere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

Alt Problemler

1. Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarının KPSS'den aldıkları puanlar mezun oldukları alanlara, cinsiyete ve mezun oldukları lise türlerine göre;
 - a. Nasıl bir dağılım göstermektedir?
 - b. Bu dağılım gruplar arasında farklılık göstermekte midir?
2. Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarının KPSS'den aldıkları puanlar ile;
 - a. Lise mezuniyet ortalaması
 - b. Fakülte mezuniyet ortalaması arasında ilişki var mı?
3. Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarının KPSS'de sorulan genel yetenek sorularına verdikleri doğru cevaplar mezun olunan alanlara göre;
 - a. Nasıl bir dağılım göstermektedir?
 - b. Doğru cevap sayıları bölümler arası farklılık göstermekte midir?
4. Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarının KPSS'de sorulan genel kültür sorularına verdikleri doğru cevaplar mezun olunan alanlara göre;
 - a. Nasıl bir dağılım göstermektedir?
 - b. Doğru cevap sayıları bölümler arası farklılık göstermekte midir?
5. Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adaylarının KPSS'de sorulan eğitim bilimleri sorularına verilen doğru cevaplar mezun olunan alanlara göre;
 - a. Nasıl bir dağılım göstermektedir?
 - b. Doğru cevap sayıları bölümler arası farklılık göstermekte midir?

Evren ve Örneklem

2003-2004 Eğitim-öğretim yılında Kastamonu Eğitim Fakültesine 2000 yılı girişli 860 öğrenci vardır. Bu öğrencilerden 89'u bir veya birden fazla dersten başarısız olmuş, 771 öğrenci mezun olmuştur. Mezun olan 771 öğrenciden 744 ünün girmiş olduğu KPSS sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın Çalışma evrenini bu öğrenciler oluşturmuştur. Öğrencilerin bölümlere göre dağılımı Tablo 1 de, cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 2 de, mezun oldukları lise türlerine göre dağılımı Tablo 3 de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrenci Sayılarının Bölümlere Göre Dağılımı

Bölümler	Frekans	%
İlköğretim Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	31
İlköğretim Sınıf Öğr.2. Öğretim	217	29,2
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	46	6,2
İlköğretim Fen Bilg. Öğretmenliği	89	12
İlköğretim Sos Bilg Öğretmenliği	91	12,2
Türkçe Öğretmenliği	70	9,4
Toplam	744	100

Tablo 2. Öğrenci Sayılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Erkek	354	47,6
Bayan	390	52,4
Toplam	744	100,0

Tablo 3. Öğrenci Sayılarının Lise Türüne Göre Dağılımı

Lise Türü	Frekans	%
Resmi Lise	545	73,3
Anadolu Lisesi	58	7,8
Anadolu Öğretmen Lisesi	40	5,4
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	30	4,0
Özel Lise	17	2,3
Anadolu İmam Hatip Lisesi	31	4,2
Açıköğretim Lisesi	18	2,4
Diğer	5	,7
Toplam	744	100,0

Bulgular

1. Alt problem ile ilgili bulgular:

KPSS'ye giren KEF mezunu öğrencilerin aldıkları puanların bölümlere göre dağılımı Tablo 4'de gösterilmiştir. Buna göre KPSS'de en başarılı bölüm 76,00 ortalama ile İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümüdür. En başarısız bölüm ise 70,86 ortalama ile İlköğretim Sınıf Öğr. 2. Öğretim'dir.

Tablo 4. KPSS'den Alınan Puanların Bölümlere Göre Dağılımı

Bölümler	Frekans	%	Ss	X
İlköğretim Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	31	8,45	72,66
İlköğretim Sınıf Öğr.2. Öğretim	217	29,2	7,28	70,86
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	46	6,2	9,43	76
İlköğretim Fen Bilg. Öğretmenliği	89	12	11,24	72,95
İlköğretim Sos Bilg Öğretmenliği	91	12,2	7,86	71,04
Türkçe Öğretmenliği	70	9,4	6,26	73,87
Toplam	744	100		

KPSS sonuçlarının bölümler arasında farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için, yapılan Anova testi sonucunda varyansın p: .001 düzeyinde (p: .000) homojen olduğu bulunmuş ve bunun sonucunda gruplararasıdaki farklılığın tespit edilebilmesi için t testi uygulanmıştır. (Tablo 5)

Tablo 5. KPSS'den Alınan Puanların Bölümlere Göre Farklılığı

Bölüm	N	X	Ss	F	t	Sd	P
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	72,66908	8,448082	,805	-2,396	275	,030
İlköğretim Matematik Öğr	46	76,00300	9,431705				
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	72,66908	8,448082	2,745	2,411	446	,016
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	70,86695	7,282625				
İlköğretim Matematik Öğr	46	76,00300	9,431705	2,026	3,259	135	,003
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	71,04175	7,857816				
İlköğretim Matematik Öğr	46	76,00300	9,431705	4,211	4,111	261	,001
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	70,86695	7,282625				
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	71,04175	7,857816	1,914	-2,471	159	,012
Türkçe Öğretm	70	73,87331	6,260183				

Tablo 5 de görüleceği gibi; Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim ile İlköğretim Matematik öğretmenliği arasında p: ,05 düzeyinde (p: ,030) İlköğretim Matematik öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim ile Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında p: ,05 düzeyinde (p: ,016) Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İlköğretim Matematik öğretmenliği ile

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği arasında $p: ,01$ düzeyinde ($p: ,003$) İlköğretim Matematik öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yine, İlköğretim Matematik öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında $p: ,01$ düzeyinde ($p: ,001$) İlköğretim Matematik öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Türkçe Öğretmenliği arasında $p: ,05$ düzeyinde ($p: ,012$) İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo 6. KPSS'den Alınan Puanların Cinsiyete Göre Farklılığı

Cinsiyet	N	%	X	Ss	F	t	Sd	p
Erkek	354	47,6	73,58415	8,968038	9,147	4,009	742	,000
Bayan	390	52,4	71,13036	7,723043				

KPSS'ye giren KEF mezunu öğrencilerin aldıkları puanların cinsiyete göre dağılımı Tablo 6 da gösterilmiştir. Buna göre erkeklerin ortalaması 73,58, bayanların ortalaması 71,13'dir (Tablo 6).

KPSS sonuçlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için, yapılan Anova testi sonucunda varyansın $p: .001$ düzeyinde ($p: .000$) homojen olduğu bulunmuş ve bunun sonucunda gruplar arasındaki farklılığın tespit edilebilmesi için t testi uygulanmıştır.

Öğretmen adaylarının KPSS sınavından aldıkları puanlar arasında cinsiyete göre $P: .001$ düzeyinde ($P: .000$) erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 6).

Tablo 7. KPSS'den Alınan Puanların Lise Türlerine Göre Dağılımı

Lise Türü	Frekans	%	Ss	X
Resmi Lise	545	73,3	8,00	71,71
Anadolu Lisesi	58	7,8	7,85	75,12
Anadolu Öğretmen Lisesi	40	5,4	9,47	71,80
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	30	4,0	8,65	72,38
Özel Lise	17	2,3	7,38	72,34
Anadolu İmam Hatip Lisesi	31	4,2	11,68	78,23
Açıköğretim Lisesi	18	2,4	6,75	70,30
Diğer	5	,7	15,68	76,73
Toplam	744	100,0		

Öğretmen adaylarının KPSS sınavından aldıkları puanların mezun oldukları lise türüne göre dağılımı Tablo 7 de verilmiştir. Bu sonuçlara göre en başarılı lise türü 78,23 ortalama ile Anadolu İmam Hatip Lisesidir. En başarısız lise türü 70,30 ortalama ile Açıköğretim Lisesidir.

KPSS sonuçlarının sınava girenlerin mezun oldukları lise türüne göre farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için, yapılan Anova testi sonucunda varyansın p: .001 düzeyinde (p: .000) homojen olduğu bulunmuş ve bunun sonucunda gruplararasıdaki farklılığın tespit edilebilmesi için t testi uygulanmıştır. "Diğer" lise türleri grubunda 5 farklı meslek lisesi mezunu vardır. Grup sayısının azlığı nedeniyle bu grup karşılaştırmalarda kullanılmamıştır.

Tablo 8. KPSS'den Alınan Puanların Lise Türlerine Göre Farklılığı

Lise Türü	N	X	Ss	F	T	Sd	P
Resmi Lise	545	71,71425	8,005926	,453	-3,091	601	,002
Anadolu Lisesi	58	75,12593	7,852679				
Resmi Lise	545	71,71425	8,005926	16,071	-4,288	574	,004
Anadolu İmam Hatip Lisesi	31	78,23723	11,686611				
Anadolu Lisesi	58	75,12593	7,852679	,233	2,347	74	,016
Açıköğretim Lisesi	18	70,30489	6,752314				
Anadolu Öğretmen Lisesi	40	71,80390	9,474935	3,070	-2,562	69	,016
Anadolu İmam Hatip Lisesi	31	78,23723	11,686611				
Yab Dil Ağırlıklı Lise	30	72,38223	8,656212	4,927	-2,218	59	,030
Anadolu İmam Hatip Lisesi	31	78,23723	11,686611				
Özel Lise	17	72,34765	7,389765	8,341	-1,877	46	,038
Anadolu İmam Hatip Lisesi	31	78,23723	11,686611				
Anadolu İmam Hatip Lisesi	31	78,23723	11,686611	9,125	2,629	47	,004
Açıköğretim Lisesi	18	70,30489	6,752314				

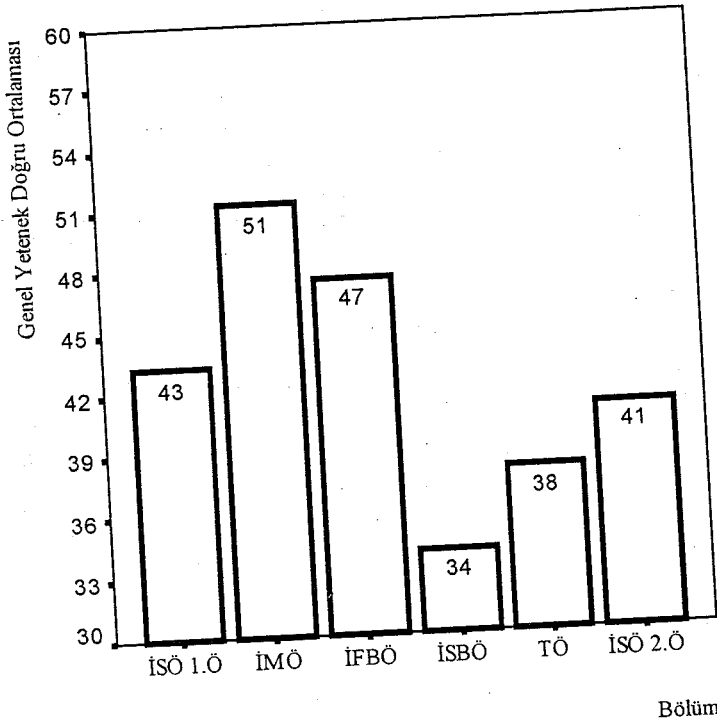
Tablo 8 de görüleceği gibi; resmi liseler ile Anadolu liseleri arasında p: ,01 düzeyinde (p: ,002) Anadolu liseleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Resmi liseler ile Anadolu imam hatip liseleri arasında p: ,01 düzeyinde (p: ,004) Anadolu imam hatip liseleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Anadolu liseleri ile açıköğretim liseleri arasında p: ,05 düzeyinde (p: ,016) Anadolu liseleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Anadolu öğretmen liseleri ile Anadolu imam hatip liseleri arasında p: ,05 düzeyinde (p: ,016) Anadolu imam hatip liseleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yabancı dil ağırlıklı liseler ile Anadolu imam hatip liseleri arasında p: ,05 düzeyinde (p: ,030) Anadolu imam hatip liseleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Özel liseler ile Anadolu imam hatip liseleri arasında p: ,05 düzeyinde (p: ,038) Anadolu imam hatip liseleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Anadolu imam hatip liseleri ile açıköğretim liseleri arasında p: ,01 düzeyinde (p: ,004) Anadolu imam hatip liseleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

2. Alt problem ile ilgili bulgular:

KPSS sınavına giren mezunların lise mezuniyet ortalamaları ile KPSS sınavından aldıkları puanlar arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı hesaplanarak bakılmış ve $r: .075$, $p: .042$ ($p: .05$) düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. KPSS sınavına giren mezunların Fakülte mezuniyet ortalamaları ile KPSS sınavından aldıkları puanlar arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı hesaplanarak ve $r: .455$, $p: .000$ ($p: .001$) düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

3. Alt problem ile ilgili bulgular:

Grafik 1. Genel Yetenek Testi Doğru Sayılarının Bölümlere Göre Dağılımı



Grafik 1’de, KPSS’de genel yetenek sınavında yapılan doğru soru sayılarının mezun olunan alanlara göre dağılımı görülmektedir.

60 soruluk genel yetenek sınavında İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretimden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 43,27, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretimden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 41,00, İlköğretim Matematik öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 51,26, İlköğretim Fen Bilgisi öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 47,48, İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 34,02, Türkçe öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 37,96’dır.

Tablo 9. KPSS'de cevaplanan Genel Yetenek doğru Cevap sayılarının bölümler arası farklılığı

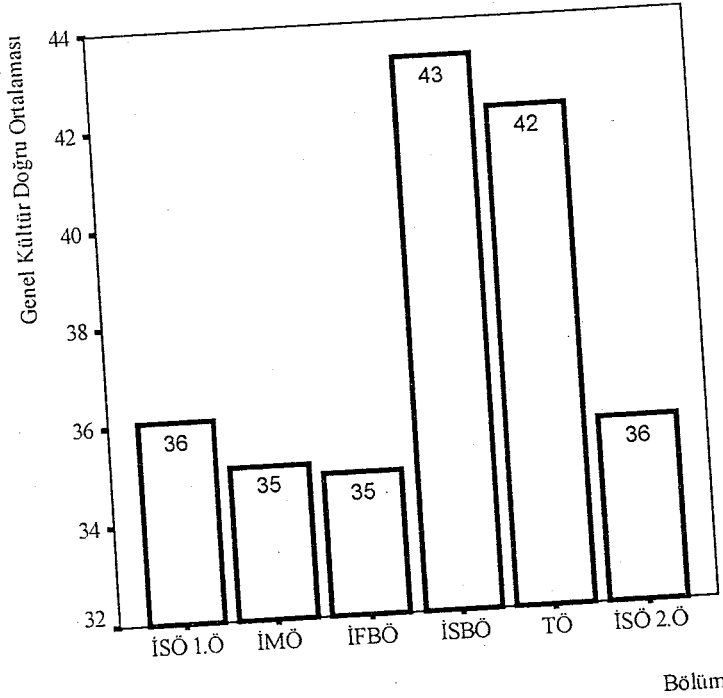
Bölüm	N	X	Ss	F	t	sd	p
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	43,27	5,756	13,485	-9,121	275	,000
İlköğretim Matematik Öğr	46	51,26	3,262				
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	43,27	5,756	,168	12,364	320	,000
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	34,02	6,718				
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	43,27	5,756	1,402	6,588	299	,000
Türkçe Öğretm	70	37,96	6,392				
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	43,27	5,756	,871	3,928	446	,000
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	41,00	6,463				
İlköğretim Matematik Öğr	46	51,26	3,262	8,826	4,101	133	,000
İlköğretim Fen Bilg. Öğr	89	47,48	5,784				
İlköğretim Matematik Öğr	46	51,26	3,262	8,642	16,430	135	,000
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	34,02	6,718				
İlköğretim Matematik Öğr	46	51,26	3,262	17,849	13,032	114	,000
Türkçe Öğretm	70	37,96	6,392				
İlköğretim Matematik Öğr	46	51,26	3,262	12,893	10,477	261	,000
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	41,00	6,463				
İlköğretim Fen Bilg. Öğr	89	47,48	5,784	,376	14,392	178	,000
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	34,02	6,718				
İlköğretim Fen Bilg. Öğr	89	47,48	5,784	1,636	9,842	157	,000
Türkçe Öğretm	70	37,96	6,392				
İlköğretim Fen Bilg. Öğr	89	47,48	5,784	1,080	8,209	304	,000
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	41,00	6,463				
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	34,02	6,718	,296	-3,763	159	,000
Türkçe Öğretm	70	37,96	6,392				
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	34,02	6,718	,068	-8,545	306	,000
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	41,00	6,463				
Türkçe Öğretm	70	37,96	6,392	,170	-3,434	285	,001
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	41,00	6,463				

Tablo 9'da görüleceği gibi İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim ile İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim lehine anlamlı bir farklılık vardır. İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim ile İlköğretim Matematik öğretmenliği arasında p: .001 düzeyinde (p: .000) İlköğretim Matematik öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır. İlköğretim Matematik öğretmenliği ile İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği,

İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında $p: .001$ düzeyinde ($p: .000$) İlköğretim Matematik öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır. İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği ile İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında $p: .001$ düzeyinde ($p: .000$) İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır. İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında $p: .001$ düzeyinde ($p: .000$) İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır. Türkçe Öğretmenliği ile İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında $p: .01$ düzeyinde ($p: .001$) Türkçe Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır.

4. Alt problem ile ilgili bulgular:

Grafik 2. Genel Kültür Testi Doğru Sayılarının Bölümlere Göre Dağılımı



Grafik 2'de, KPSS'de genel kültür sınavında yapılan doğru soru sayılarının mezun olunan alanlara göre dağılımı görülmektedir. 60 soruluk genel kültür sınavında İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretimden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 36,07, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretimden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 35,71, İlköğretim Matematik öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 35,11, İlköğretim Fen Bilgisi öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 34,89, İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 43,25, Türkçe öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 42,17'dir.

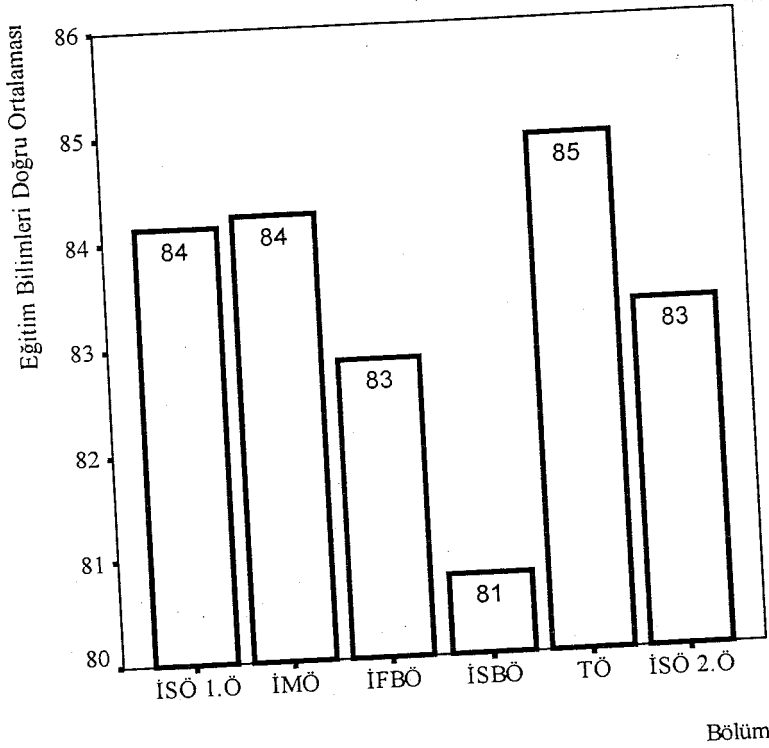
Tablo 10. KPSS’de cevaplanan Genel Kültür doğru Cevap sayılarının bölümler arası farklılığı

Bölüm	N	X	Ss	F	t	sd	p
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	36,07	8,907	17,475	-7,186	320	,000
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	43,25	5,405				
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	36,07	8,907	17,291	-5,438	299	,000
Türkçe Öğretm	70	42,17	5,354				
İlköğretim Matematik Öğr	46	35,11	9,384	19,513	-6,442	135	,000
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	43,25	5,405				
İlköğretim Matematik Öğr	46	35,11	9,384	18,741	-5,155	114	,000
Türkçe Öğretm	70	42,17	5,354				
İlköğretim Fen Bilg. Öğr	89	34,89	9,948	21,280	-7,031	178	,000
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	43,25	5,405				
İlköğretim Fen Bilg. Öğr	89	34,89	9,948	20,045	-5,526	157	,000
Türkçe Öğretm	70	42,17	5,354				
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	43,25	5,405	7,376	8,894	306	,000
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	35,71	7,286				
Türkçe Öğretm	70	42,17	5,354	8,834	6,840	285	,000
Sınıf Öğr. 2. Öğretim	217	35,71	7,286				

Tablo 10 de görüleceği gibi İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim ile İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, arasında p: .001 düzeyinde (p: .000) İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği, lehine anlamlı bir farklılık vardır. İlköğretim Matematik öğretmenliği ile, Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, arasında p: .001 düzeyinde (p: .000) Türkçe Öğretmenliği ve İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır. İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, arasında p: .001 düzeyinde (p: .000) Türkçe Öğretmenliği ve İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır. İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında p: .001 düzeyinde (p: .000) İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır. Türkçe Öğretmenliği ile İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretim arasında p: .01 düzeyinde (p: .001) Türkçe Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır.

5. Alt problem ile ilgili bulgular:

Grafik 3. Eğitim Bilimleri Testi Doğru Sayılarının Bölümlere Göre Dağılımı



Grafik 3 de, KPSS'de eğitim bilimleri sınavında yapılan doğru soru sayılarının mezun olunan alanlara göre dağılımı görülmektedir.

120 soruluk eğitim bilimleri sınavında İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretimden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 84,14, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 2. Öğretimden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 83,29, İlköğretim Matematik öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 84,24, İlköğretim Fen Bilgisi öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 82,83, İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 80,76, Türkçe öğretmenliğinden mezun olan öğretmen adaylarının doğru cevap ortalaması 84,90'dir.

Tablo 11. KPSS'de cevaplanan Eğitim Bilimleri doğru Cevap sayılarının bölümler arası farklılığı

Bölüm	N	X	Ss	F	t	sd	p
Sınıf Öğr.1.Öğretim	231	84,14	10,189	4,867	2,474	320	,028
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	80,76	13,005				
İlköğretim Sos Bilg Öğr	91	80,76	13,005	5,873	-2,275	159	,018
Türkçe Öğretm	70	84,90	9,025				

Tablo 11 de görüleceği gibi İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim ile İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği arasında $p: .05$ düzeyinde ($p: .028$) İlköğretim Sınıf Öğretmenliği 1. Öğretim lehine anlamlı bir farklılık vardır. İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Türkçe Öğretmenliği arasında $p: .05$ düzeyinde ($p: .018$) Türkçe Öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık vardır.

Sonuç:

KPSS'den alınan puanlar mezun olunan alanlara göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir(Tablo5). Kpss de en başarılı alan İlköğretim matematik öğretmenliğidir ($x:76,00$). KPSS'den alınan puanlar cinsiyete göre incelendiğinde erkeklerin bayanlardan daha başarılı olduğu ve bu başarının $p:.001$ düzeyinde anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur(Tablo 6).

Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmen adaylarının KPSS'den aldıkları puanların, mezun oldukları lise türlerine göre de anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur(Tablo8). En başarısız grup, Açıköğretim Lisesinden mezun olup eğitim fakültesini bitirenlerdir($x:70,30$). En başarılı grup ise Anadolu İmam Hatip Lisesinden mezun olup eğitim fakültesini bitirenlerdir($x:78,23$). Arkasından ise 76,73 ortalama ile farklı meslek liselerinden mezun olup eğitim fakültesini bitiren grup gelmektedir. Dikkate değer başka bir bulgu ise; Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu olup Eğitim Fakültesini bitirenlerin başarı durumudur. Bu grup, 71,80 ortalama ile Anadolu İmam Hatip Liseleri, Meslek Liseleri, Anadolu Liseleri, Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler ve Özel Liselerin arkasından gelmektedir(Tablo 7).

Anadolu İmam Hatip Lisesinden mezunlarının KPSS'deki başarısı Eğitim Fakültelerine girişlerindeki puan kesilmesi ile açıklayabilmek mümkündür. Aynı şekilde Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının başarısızlıkları da ek puan ile Eğitim fakültelerine girmeleriyle açıklanabilir

Genel kültür sınavında en fazla doğru cevap sayısına ulaşan bölümler Grafik 2 de de görüleceği gibi İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği bölümleridir. Genel yetenek sınavında en fazla doğru cevap sayısına ulaşan bölümler ise Grafik 1 de de görüleceği gibi İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümleridir.

Öneriler

1. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türlerine göre KPSS'den aldıkları puanlar incelendiğinde 8 lise türü içerisinde Anadolu öğretmen lisesi çıkışlıların başarı durumu 6. sırada olduğu görülmektedir (Tablo 7) "İlköğretim Matematik öğretmenliği Programına başlayan öğrencilerin Lise 2 Matematik konularındaki hazırbulunuşluk düzeyleri" ni inceleyen bir araştırma da da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Hazırbulunuşluk düzeyleri en düşük grup Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarıdır⁽⁵⁾. Her iki araştırma sonucu da göz önünde bulundurulduğunda Eğitim Fakültelerine ek puanla yerleştirilen Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının yeterli başarıyı gösteremedikleri görülmekte. Bu durumun önüne geçilebilmesi için Eğitim Fakültelerine girişte Ek puan Uygulamasına son verilmesi uygun olacaktır.

2. KPSS Eğitim Bilimleri sınavı ile öğretmen genel ve özel alan yeterlikleri birbiriyle örtüşür hale getirilmelidir. Bu sınavlarda öğretmenlerin özel alan yeterlikleri ile ilgili sorulara da yer verilmelidir.

3. İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü mezunu öğretmen adaylarının KPSS'deki genel kültür sorularını cevaplamadaki yetersizlikleri ve İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenliği ile Türkçe Öğretmenliği mezunlarının KPSS'deki genel yetenek sorularını cevaplamadaki yetersizlikleri göz önünde bulundurulacak olursa Eğitim fakültelerinin sözel içerikli programlarına sayısal ağırlıklı dersler, Sayısal içerikli programlarına da sözel içerikli dersler koyulması öğrencilerin bu alanlardaki yetersizliklerini ortadan kaldıracaktır.

Kaynaklar

1. YÖK, Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi Raporu Ankara, Mart 1998 ss:5
2. Yahya Akyüz. Türk eğitim tarihi Alfa Yayınları İstanbul 1999 7. Baskı ss:320
3. YÖK, Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi Raporu Ankara Mart 1998 ss:8
4. TC. MEB Temel Eğitime Destek Programı "Öğretmen Eğitimi Bileşeni" MEB Yayınları Ankara Haziran 2004 ss:7-36
5. A.Tuna, A. Kaçar "İlköğretim Matematik öğretmenliği Programına Başlayan Öğrencilerin Lise 2 Matematik Konularındaki Hazırbuluşluk Düzeyleri" Kastamonu Eğitim Dergisi Mart 2005 Cilt 13 Sayı 1ss:124